

Rapport over studietur til New Zealand i november – december 2003.

Af Lars Skou Gleerup, Natur- og vildtplejekonsulent i Djursland Landboforening

I efteråret 2003 rejste jeg til Australien og New Zealand med min familie på en kombineret studie- og oplevelsesrejse. To uger af tiden på New Zealand var helliget faglige emner. Dels for at deltage i 3rd International Wildlife Management Congress i Christchurch, dels for at studere og indsamle viden om New Zealands natur- og vildtforvaltning. Ligeså smukt og naturskønt landet er, ligeså store problemer og udfordringer findes der indenfor dette felt. I mit arbejde som Natur- og vildtplejekonsulent sker der en hastig udvikling i disse år, hvor naturplaner, nationalparker og omlægning af støtteordninger er på dagsordenen. I New Zealand har man stor erfaring med nationalparker, naturbeskyttelse og vildtforvaltning.

New Zealand er 6 gange større end Danmarks og befolkes af ca. 4 mio. indbyggere. Før der kom mennesker til New Zealand var hele landet bortset fra de højeste bjerge dækket af urskov. En meget stor del af landet er ryddet til græsning med får og kødkvæg.

Nationalparker og andre beskyttede naturområder udgør ca. 1/3 af New Zealand.

3rd International Wildlife Management Congress

Konferencen blev afholdt på University of Canterbury i Christchurch. Her brugte cirka 1.000 deltagere fra hele verden fem dage på nyeste viden og erfaringer indenfor natur- og vildtforvaltning. Både forskere, rådgivere og praktikere. Kun tre danskere havde fundet vej til den meget spændende og lærerige konference. Hvor konferencer og forskning om naturbeskyttelse oftest handler om at få arter til at overleve, så var et gennemgående tema på konferencen i New Zealand, hvordan man slår dyr og planter ihjel og gerne fjerner dem helt! Indførte problemarter er nemlig den absolut største svøbe for den New Zealandske natur og landskab.

Indførte arter - Racisme i naturforvaltningen?

I New Zealand er et af de største problemer indenfor natur- og vildtforvaltning indførte arter. Da europæerne kom til New Zealand for ca. 200 år siden, fandtes der kun to landpattedyr, en rotte og en flagermus. Ingen rovdyr bortset fra rovfugle. Til gengæld mange fugle hvor af en del ikke kan flyve. Englænderne bragte stort set alt hvad de havde lyst til med sig. På den måde blev New Zealand ét stort eksperiment, hvad angår indførte arter og konsekvenserne heraf. Og konsekvenserne er alvorlige. Fuglearter er uddøde eller truede på grund af indførte rovdyr. Store dele af den New Zealandske "native bush" eller urskov ødelægges af indførte planteædere.

På grund af den isolerede beliggenhed, findes en stor andel af New Zealands oprindelige dyre- og plantearter ikke andre steder i verden. Konsekvenserne af de indførte arters hærgen er således særlig alvorlige. Uddør en art på New Zealand, er den altså forsvundet fra kloden for altid. En række helt specielle fuglearter er for længst udryddet. Andre er stærkt truede. Af den store papegøje Kakapo er der kun ca. 80 tilbage og af Takahe (en stor hønsefugl) omkring 200. Begge arter er uden flyveevne. Andre arter der er gået stærkt tilbage er Whio (Blå And) og nogle kiwiarter.

Hvorfor det går så galt

Da der faktisk ingen rovdyr var og samtidigt et mildt og frodigt klima, opformerede mange af de indførte arter sig eksplosivt. Eksempelvis blev kaniner bragt med som proviant. Desværre yngler de som rotter eller.. ja, kaniner. Ved at underminere veje, diger og marker er de til stor skade og gene. Desuden anretter de enorme skader på afgrøder, træer og buske. Andre problemarter indført som husdyr eller for jagt er: Svin, geder, kalkuner, gemser og hjortearterne kron-, sika- og dåvildt. Skaderne består for disse arters vedkommende i, at de æder den oprindelige urskov. Andre arter udgør en trussel for de mange fuglearter der, som følge af manglen på rovdyr har mistet evnen til at flyve. Det gælder ilder, lækat, vilde katte og hunde samt til dels svin.

Det indførte dyr der udgør den absolut største trussel mod den New Zealandske natur er dog Possums (Opossum på dansk). Der skønnes at være mindst 70 mill. possums, der årligt fortærer mere end 7 mill. tons vegetation af den oprindelige urskov. De er således ikke velkomne i New Zealand.

Løsninger

En nærliggende løsning kunne være at indføre nogle naturlige fjender af den givne dyreart. Det kan være en mulighed, men er meget risikabelt. For at begrænse kaninerne indførte man ilder og lækat til New Zealand. En stor fejl viste det sig, da de hellere ville æde en række af de jordlevende fuglearter der ikke kan flyve, bl.a. kiwien. Ræven, som kunne begrænse arter som kaniner og geder m.fl. er heldigvis ikke blevet indført, da den også ville være et stort problem for fåreavlen.

Possum der ikke længere gør skade!

For disse arter er der kun mennesket til at træde i stedet for rovdyrene. Altså ved regulering og jagt at begrænse bestandene af skadelige arter. Derfor har man i perioder haft korps af statsansatte hjortejægere, ligesom der var skydepræmier på bl.a. geder og hjortevildt. Ikke mindst i 1960-80'erne blev millioner af stykker hjortevildt skudt. Drastiske metoder blev anvendt, som nedskydning med automatiske rifler fra helikoptere. De senere år er kaninbestanden i nogle områder reduceret markant af en (ulovlig) indført virussygdom.

Den enorme bestand af Possums blev gennem mange år begrænset af intensiv jagt og fældefangst, da pelsen var ganske eftertragtet. Denne pelsjagt udgjorde et levebrød for mange. Antipels-kampagner i 1980'erne anført af bl.a. Brigitte Bardot slog dog totalt bunden ud af denne industri. Resultatet var, at bestanden af Possums nåede uanede højder. Først nu 20 år efter er der igen blevet en stigende efterspørgsel på possumskind. Possums betragtes nærmest som rotter og efterstræbes med alle midler. Man kan således opleve pæne damer kaste bilen over i modsatte vejside for at få ram på en possum. I nogle Nationalparker m.v. spredes possumgift fra luften for at tøjle bestanden.

East Coast Forestry Project - Skovrejsning mod erosion

Mange steder i New Zealand er der store erosions problemer. Store dele af den oprindelige urskov blev ryddet for at skaffe græsningsjord. I det meget kuperede terræn med ler- og siltholdige bakker samt periodevis stor nedbør, har det medført betydelig jorderosion. Det giver dels et økonomisk tab for landmænd og andre samt et miljø og naturmæssigt problem.

Allerværst ramt er Gisborne distriktet på østkysten af nordøen. Distriktet udgør mindre end 3 % af landet, men jorderosionen medfører 20 % af den samlede udvaskning af silt til havet. Jeg besøgte Randolph Hambling der leder East Coast Forestry Project der siden 1992 har støttet plantning af 30.000 ha. Der afsættes 25 mio. kr. årligt til plantning mod erosion som det eneste sted i New Zealand. At det er strengt nødvendigt viste vinteren 2002 hvor der på 3 dage faldt 600 mm regn! Det medførte en katastrofal "flood" som rev træer, hegn, broer og sågar huse med sig. Mange får og kreaturer druknede. Store arealer blev skyllet væk. Andre blev dækket af metertykt mudder.

Tarndale Slip

Arealer der tilplantes er som regel marginale eller opgivne græsningsjorde. Det er stærkt kuperede arealer efter danske forhold. Der plantes alt overvejende Radiatafyr (Pinus radiata). Arten vokser enormt hurtigt på New Zealand. Omdriftstiden er typisk 25 år. I slungter og langs vandløb plantes dog også hjemmehørende løvtræer og buske. Altovervejende formål er erosionskontrol. Plantagerne må dog gerne afdrives efter en godkendt hugstplan, hvis det vurderes forsvarligt.

I øvrigt skal al fældning af skov over 2 m. højde og større end 0,5 ha godkendes før hugst i East Coast området.

Hugsten foregår som renafdrift, hvor store områder ryddes på en gang. På grund af det meget kuperede terræn, etableres ofte tovbaner til nedtransport af kævlerne. Efter hugst har man typisk 3-4 år til at få genplantet, mens stød og rødder stadig holder på jorden.

En organisation der også arbejder for øget tilplantning og skovdrift er:

New Zealand Farm Forestry Association

Jeg besøgte Nick Seymore der er "National President" for organisationen. Foreningen kan vel sammenlignes lidt med Skovdyrkerforeningen i Danmark. Målet er at skabe interesse og viden om skovplantning og drift, typisk på landbrugsejendomme. Der arbejdes både for kommercielle plantager af Radiata-fyr og bevarelse samt genplantning af oprindelig, hjemmehørende skov (native bush).

Plantager af Radiatafyr drives ret intensivt med opstamning 1-3 gange og en omdriftstid på kun 25-30 år. Herunder viser Nick Seymore (tv) en 26 årig fyr med en brysthøjdediameter på 60 cm.

For mange new zealandske landmænd er plantning og beskyttelse af naturen, en både nødvendig og efterhånden naturlig del af driften. Regulering af skadevoldende indførte dyrearter, bevarelse af "native bush" og spredning af driften (og risikoen) på flere grene.

Herudover er rigtig mange landbofamilier også ivrige naturvandre, jægere og fiskere. Andet ville også være mærkeligt i dette naturskønne, vidtstrakte og meget gæstfrie land.

Gode links: www.doc.govt.nz www.nzffa.org.nz www.landcareresearch.co.nz
www.wildlife.org